

VIERASYLIÖ

Metsänhoidon lainoitus pitää puun liikkeellä

*Maasendun
Tulevaisuus*

Tammikuussa 2002 Suomessa oli 442 166 yksityismetsälää. Niiden merkitys saata-vaudelle metsäteollisuuteen on niin suuri, että jo kymmenien vuosien ajan yhteiskunta on katsonut parhaaksi avustaa niitä verovaroin, viimeksi Kemeraksi kutsutulla rahoituspaketilla.

Yksityinen metsänkasvattaja on saanut avustusta kahdella tapaa: suorana hehtaaritukena tai korkotuetuna lainana. Tuki- ja lainarahat kasvoivat valtion budjetissa aluksi saman suuntaisesti. 1970-luvun puolivälissä molemmat saavuttivat nykyrahassa noin 40 miljoonan euron vuositason.

Vuonna 1987 tapahtui käänne. Tuki jatkoi hidasta nousuaan, mutta laina alkoi pudota. Vuonna 2001 metsänhoidon tuki oli 58 miljoonaa euroa, mutta lainoitus sai enää puolella miljoonalla eurolla.

Lainoituksen hiipuminen ei ole sattumaa vaan yli kymmenen vuotta sitten valitun toimintalinjan mukaista. Uutta linjaa ajettiin selvimmän 1994, kun metsänkasvattajaa houkuteltiin maksamaan lainansa pois etuajassa ja ale-hinnalla. Metsänhoidon lainoja pidettiin valtiolle työllinä hallita.

Laina sopii yrittämiseen

Metsä- ja kansantaloudelle lainalla on kuitenkin suoraan tukeen verrattuna etuja. Ensiksi, laina istuu yrittämiseen paremmin kuin tu-

Metsänhoidon lainoittaminen on yksi keino pitää puutavara liikkeellä ja turvata metsäteollisuuden raaka-aineen saantia.

Metsänhoidon lainoituksen kolmas etu on painavin. Kyseessä on ylijäämän ja työn kytkentä. Kaikkialla vapaassa maailmassa maa- ja metsätalous tuottavat kansantaloudelle ylijäämää silloin, kun viljelijä voi tehdä pitkäaikai-

taimikonhoito, pystykarsinta tai lannoitteiden levitys. Toisen vaiheen työ syntyy myöhemmin. Metsän kasvattaja tarvitsee lainojensa säännölliseen hoitoon säännöllisiä hakkuita eli säännöllistä työtä. Hän joko hakkaa puun itse tai antaa sa-

Verovähennyksiin ei kiinnostusta

Viime vuosina puuta ovat myyneet reippaasti ne metsälöt, jotka ovat voineet tehdä sen myyntiverotta. Vuoden 2005 jälkeen tilan-

sänviljelyn kulut metsäverostaan kaksinkertaisina. Verovähennyksiä ovat kannattaneet juuri eniten tukipuuta tarvitsevat sahayrittäjät. Mutta vähennykset ovat torjuneet muun muassa valtiosihteerin Raimo Sailas valtionvarainministeriöstä ja metsäjohtaja Antti Sahi MTK:sta. Viime tingin verojärjestely ei sovi metsäyrittämisen pitkään linjaan, onhan vuodenvaihteen 2005–2006 metsäveron muutos ollut silloin tiedossa jo 13 vuotta.

Edellisen hallituksen ympäristöministeri Jouni Backman perusteli metsille ehdotettua kiinteistöveroä sillä, että vuotuinen vero patistaa metsänomistajan vuotuisiin hakkuisiin. Se pitäisi myyntipuun virran teollisuuteen vakaana. Metsien kiinteistövero sai kuitenkin äänestäjiltä selvän poliittisen tuomion kevään 2003 eduskuntavaaleissa.

Metsänhoidon lainoitus ylläpitää myyntipuun virtaa samalla tapaa kuin myyntiveron vähennys tai metsälle langetettava kiinteistövero. Vaikka metsänhoidon laina on pitkäkestoinen ja halpalkoinen, vuotuiset lyhennykset on silti hoidettava. Metsälönkin kassavirtaan tulee lainojen lyhennysrahaa mutkattomimmin myynteistä. Se pitää puun liikkeellä.

Ilmiön tuntevat ne yksityismetsälöt, jotka ottivat 1980-luvulla pitkäaikaisia metsänhoidon lainoja metsäautoteiden rakentamiseen ja metsäojituksiin. Hoitaakseen ja kuolettaakseen lainansa he hakkaavat edelleen met-

Kimmo Halmi

pitää puun liikkeellä

Kimmo Hajmi

Tammikuussa 2002 Suomessa oli 442 166 yksityismetsälöä. Niiden merkitys puun kasvulle ja puun jatkuvalla saataavuudelle metsäteollisuuteen on niin suuri, että jo kymmenien vuosien ajan yhteiskunta on katsonut parhaaksi avustaa niitä verovaroin, viimeksi Kemeraksi kutsutulla rahoituspaketilla.

Yksityinen metsänkasvattaja on saanut avustusta kahdella tapaa: suorana hehtaaritukena tai korkotuetuna lainana. Tuki- ja lainarahat kasvoivat valtion budjetissa aluksi saman suuntaisesti. 1970-luvun puolivälissä molemmat saavuttivat nykyrahassa noin 40 miljoonaan euron vuositason.

Vuonna 1987 tapahtui käänne. Tuki jatkoi hidasta nousuaan, mutta laina alkoi pudota. Vuonna 2001 metsänhoidon tuki oli 58 miljoonaa euroa, mutta lainoitusta sai enää puolella miljoonalla eurolla.

Lainoituksen hiipuminen ei ole sattunaa vaan yli kymmenen vuotta sitten valitun toimintalinjan mukaista. Uutta linjaa ajettiin selvimmän 1994, kun metsänkasvattajaa houkuteltiin maksamaan lainansa pois etuajassa ja alehinnalla. Metsänhoidon lainoja pidettiin valtiolle työlläin hallita.

Laina sopii yrittämiseen

Metsä- ja kansantaloudelle lainalla on kuitenkin suoraan tukeen verrattuna etuja. Ensiksi, laina istuu yrittämiseen paremmin kuin tukiainen. Metsän kasvattajalle laina on oma sijoitus tulevaan tuotantoon niin kuin muussakin yrittämisessä.

Toiseksi, metsän kasvattajan on maksettava metsänhoidon laina aikaa myöten takaisin. Valtio saa korkotukien lukuun ottamatta omansa pois. Valtio voi olla varma saamisistaan, onhan lainan vakuus varmin ja pysyvin, minkä rahatalous tuntee: maa itse.

Metsänhoidon lainoittaminen on yksi keino pitää puutavaraa liikkeellä ja turvata metsäteollisuuden raaka-aineen saantia.

Metsänhoidon lainoituksen kolmas etu on painavin. Kyseessä on ylijäämän ja työn kytkentä. Kaikkialla vapaassa maailmassa maa- ja metsätalous tuottavat kansantaloudelle ylijäämää silloin, kun viljelijä voi tehdä pitkäaikaisia, aina ylisukupolvisia sijoituksia maahansa ja sen tulevaan kasvuun. Se onnistuu parhaiten pitkäaikaisilla, halpakorkeilla kiinnelainoilla, mikä metsänhoidon lainakin on.

Ylijäämän synty on työn alkulähde. Metsäyrittäjässä työtä syntyy ensimmäisessä vaiheessa, kun lainarahalla maksetaan avustettava metsänhoidon työ, esimerkiksi

taimikonhoito, pystykarsinta tai lannoitteiden levitys. Toisen vaiheen työ syntyy myöhemmin. Metsän kasvattaja tarvitsee lainojensa säännölliseen hoitoon säännöllisiä hakkuita eli säännöllistä työtä. Hän joko hakkaa puun itse tai antaa savotan urakoitsijalle. Asiaa karummin katsoen: velka ajaa metsäyrittäjän työhön.

Kansantalouden oppinut taas toteaa vain, että laina muuntuu metsätalouden ylijäämäksi. Ylijäämä muuntuu tuoreeksi, tuottavaksi työksi. Se työ kestää vuodesta toiseen, niin pitkään kuin haluamme talousmetsiämme kasvattaa.

Verovähennyksiin ei kiinnostusta

Viime vuosina puuta ovat myyneet reippaasti ne metsälöt, jotka ovat voineet tehdä sen myyntiverotta. Vuoden 2005 jälkeen tilanne muuttuu: kaikkea puun myyntiä aletaan verottaa suoraan myyntihinnasta. Teollisuus on syystä huolissaan siitä, että sille myytävän puun virta tyrehtyy tammikuussa 2006.

Ongelmaan on esitetty ratkaisuksi verovähennyksiä. Esimerkiksi avohakkaava ja tukkipuuta myyvä metsälö saisi vähentää seuraavan vuoden maanmuokkauksen ja met-

sänviljelyn kulut metsäverostaan kaksinkertaisina. Verovähennyksiä ovat kannattaneet juuri eniten tukkipuuta tarvitsevat sahayrittäjät. Mutta vähennykset ovat torjuneet muun muassa valtiosihteeri Raimo Sailas valtionvarainministeriöstä ja metsäjohtaja Antti Sahi MTK:sta. Viime tingan verojärjestely ei sovi metsäyrittämisen pitkään linjaan, onhan vuodenvaihteen 2005–2006 metsäveron muutos ollut silloin tiedossa jo 13 vuotta.

Edellisen hallituksen ympäristöministeri Jouni Backman perusteli metsille ehdotettua kiinteistöveroälyä sillä, että vuotuinen vero patistaa metsänomistajan vuotuisiin hakkuisiin. Se pitäisi myyntipuun virran teollisuuteen vakaana. Metsien kiinteistövero sai kuitenkin äänestäjiltä selvän poliittisen tuomion kevään 2003 eduskuntavaaleissa.

Metsänhoidon lainoitus ylläpitää myyntipuun virtaa samalla tapaa kuin myyntiveron vähennys tai metsälle langetettava kiinteistövero. Vaikka metsänhoidon laina on pitkäkestoinen ja halpakorkeinen, vuotuiset lyhennykset on silti hoidettava. Metsälönkin kassavirtaan tulee lainojen lyhennysrahaa mutkattomimmin myynneistä. Se pitää puun liikkeellä.

Ilmiön tuntevat ne yksityismetsälöt, jotka ottivat 1980-luvulla pitkäaikaisia metsänhoidon lainoja metsäautoteiden rakentamiseen ja metsäojituksiin. Hoitakseen ja kuolettaakseen lainansa he hakkaavat edelleen metsiään ja myyvät puuta vuosittain. Metsänhoitolainan kasvattama puu virtaa teollisuudelle verojärjestelmästä riippumatta. Jo siksi metsänhoidon lainoitus kannattaisi palauttaa yksityismetsätalouteen.

Veli Pohjonen

Kirjoittaja on maatalous- ja metsätieteiden tohtori ja Helsingin yliopiston dosentti.